

Till:

Socialstyrelsens Nationella ST-råd, Högskole- och Forskningsminister Tobias Krantz, Svenska Läkaresällskapet, Sveriges Läkarförbund, Sveriges Kommuner och Landsting

Lägesbeskrivning 090923 inför Socialstyrelsens översyn av specialitetsförteckningen 2010:

Ansvar för klinisk fysiologisk kompetens borde ligga hos kliniska fysiologer. Var annars?

Bild och Funktionsmedicin är ett namnbyte på radiologi (se Faktaruta 1 nedan). Det var ett misstag att göra klinisk fysiologi till radiologisk gren-specialitet, eftersom klinisk fysiologi och radiologi har fundamentalt olika kunskapsbaser (1). Radiologerna kontrollerar idag formellt rekrytering, utbildning och finalt godkännande av och utfärdande av specialistbevis i BFM för blivande kliniska fysiologer (Faktaruta 1). Att någon annan specialitet än radiologerna skulle kontrollera utbildningen i radiologi skulle troligen uppfattas som en absurditet. Ett ökat inslag av fysiologi i radiologernas utbildning och vice versa är bra. En sådan ordning kräver dock inte att klinisk fysiologi är en gren till radiologi utan sker i själva verket bättre om utbildningen i fysiologi förmedlas av kompetenta fysiologer. Klinisk fysiologi som gren-specialitet till radiologi leder till att kunskapsbasen klinisk fysiologi utarmas. På sikt motverkar detta själva syftet med ömsesidig befruktning. Utbildningssamarbete ja – gemensam utbildning nej.

Att minska antalet specialiteter i den nya specialistindelningen kan inte ha varit ett självändamål för Regeringen och Socialstyrelsen, framför allt inte om det utarmar de ingående kunskapsbaserna. Socialstyrelsen kommer att se över specialitetsindelningen nästa år (2). Det är redan bevisat att klinisk fysiologi och radiologi som enskilda specialiteter frivilligt och tillsammans kan bedriva framgångsrik verksamhet, forskning och utbildning som t ex i Lund.

Elva föreningar i Sverige har uttryckt oro över utvecklingen för klinisk fysiologi (3). ST-läkare har uttryckt oro över utvecklingen (4). Verksamhetsföreträdare för klinisk fysiologi i Sverige signalerar sjunkande rekrytering (5). Företrädare för klinisk fysiologi och nuklearmedicin i Danmark och Finland har uttryckt oro för utvecklingen i Sverige (3). Danmark gjorde år 2000 en liknande utredning som Sverige men kom till motsatt slutsats: Radiologi skulle inte slås samman med klinisk fysiologi och nuklearmedicin pga. av olika kunskapsbaser (6). Endast 10% av utbildningarna överlappade. En liknande jämförelse av kunskapsbaserna för radiologi och klinisk fysiologi i Sverige ger en ännu tydligare bild, överlappningen är ännu mindre (1). Tunga representanter för det amerikanska utbildningssystemet för humanfysiologi har visat oro över utvecklingen i Sverige och inbjudit styrelsen att i en artikel redogöra för uppkommet läge. Artikeln är i tryck och kommer ut i nästa nummer av "Advances in Physiology Education" som är en undertidskrift till American Journal of Physiology (7).

Radiologer är bra på radiologi. Fysiologer är bra på fysiologi. Samarbete mellan de olika kompetenserna är bra. Ansvar för radiologisk kompetens ligger i radiologernas händer. Var skulle det annars ligga? Ansvar för klinisk fysiologisk kompetens borde ligga hos de kliniska fysiologerna. Var skulle det annars ligga?

Med vänlig hälsning

Håkan Arheden, ordförande (hakan.arheden@med.lu.se)

Bilaga: Referenser och Faktaruta 1

Referenser

1. http://sfkf.se/upload/090921_Olika_kunskapsbaser_KF_MR.pdf
2. http://sfkf.se/upload/090901_Socialstyrelsens_svar_till_verksamhetschefer.pdf
3. http://sfkf.se/upload/090823_Andra_foreningars_och_landers_stod.pdf
4. http://www.sfkf.se/upload/sfkf_old/BFM/090610_skrivelse_fran_blivande_fysiologer.pdf
5. http://www.sfkf.se/upload/090819_fran_KF_till_SOS.pdf
6. Speciallægekommisionen. Betænkning nr. 1384. Maj 2000
7. Arheden H. Clinical Physiology: A successful academic and clinical discipline in Sweden is threatened. *Adv. Physiol Educ* 33: In press.

Faktaruta 1

Förtydligande av vad Bild och Funktionsmedicin (BFM) är

1. Bild och Funktionsmedicin (BFM) översätts till "radiology" i Europa
2. Författningsmässigt är BFM inte en sammanslagen specialitet
3. Handledare för ST-läkare i BFM skall vara BFM (=radiolog)
4. Signerande verksamhetschef efter utförd ST-utbildning skall vara BFM (=radiolog)
5. Socialstyrelsens två granskare för specialistbevis i BFM skall vara BFM (=radiologer)
6. Specialist i BFM skall vara primärjournskompetent i medicinsk radiologi
7. Svensk Förening för Medicinsk Radiologi (SFMR) har ensamrätt att skriva utbildningsplanen och utbildningsboken för BFM
8. I BFM-utbildningen ingår obligatoriskt 3 månaders klinisk fysiologi som ej behöver förmedlas av kliniska fysiologer
9. SFMR avser att byta namn till Svensk Förening för Bild- och Funktionsmedicin
10. Två professurer i BFM har nyligen utlysts på Sahlgrenska respektive Huddinge med krav på specialistkompetens i medicinsk radiologi